

Nytt: Anhörigvårdskala (BSFC: Burden Scale for Family Caregivers) på 20 europeiska språk

Med ett och samma frågeformulär kan en valid skattning av belastningen bland anhörigvårdare göras i hela Europa.

1. Bakgrund

Upplevelsen av belastning bland anhörigvårdare är den mest betydande variabeln vid vård av kroniskt sjuka, vårdberoende patienter i hemmet. Graden av belastning har en avsevärd inverkan på anhörigvårdarnas psykiska och fysiska hälsa. Till och med dödligheten bland vårdande makar påverkas. Det inverkar på umgänget mellan anhörigvårdaren och den sjuke och bidrar till att avgöra tidpunkten för övergången från hemmet till vårdinstitution.

2. Anhörigvårdskala BSFC

Vi vill be dig att sätta följande påståenden i relation till din nuvarande situation. Med nuvarande situation menas förändringarna respektive insjuknandet hos den anhörige (ev. vän).

Påståendena rör ofta vilken typ av vårdinsats du utför. Det kan vara hjälp, rådgivning eller vård.

**Kryssa i den svarsruta på varje rad (till höger)
som stämmer bäst för dig. Det är viktigt att du besvarar alla frågorna.**

	stämmer helt	stämmer huvud- sakligen	stämmer mindre bra	stämmer inte alls
1. Jag känner mig utsövd på morgonen.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Hjälpen/vården jag ger har gjort att jag inte känner mig lika nöjd med mitt liv.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Jag känner mig ofta fysiskt trött.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Ibland känner jag en önskan om att "bryta mig ur" min situation.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Jag saknar andra personer att tala med om hjälpen/vården jag ger.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Jag har tillräckligt med tid för mina egna intressen och behov.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Jag känner mig ibland utnyttjad av den sjuke.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Jag kan koppla av utanför vårdsituationen.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

var god vänd

	stämmer helt	stämmer huvud- sakligen	stämmer mindre bra	stämmer inte alls
9. Jag tycker att det är lätt att hjälpa den sjuke med det nödvändiga (t.ex. kroppshygien och måltider).	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. Jag känner mig ibland inte längre riktigt som "mig själv".	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11. Andra ser och uppskattar hjälpen/vården jag ger.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
12. Min livskvalitet har försämrats på grund av hjälpen/vården jag ger.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
13. Jag känner att jag blivit tvingad att ge hjälp/vård.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
14. Jag tycker att kraven från den sjuke är rimliga.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
15. Jag upplever att jag har kontroll över den hjälp/vård jag ger.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
16. Min hälsa har påverkats negativt genom stödet/vården jag ger.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
17. Jag kan fortfarande känna äkta glädje.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
18. Jag har varit tvungen att ge upp framtidsplaner på grund av hjälpen/vården jag ger.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
19. Det gör mig ingenting om utomstående får insyn i den sjukas situation.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
20. Hjälpen/vården tar mycket av mina krafter.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
21. Jag känner att jag slits mellan kraven från min omgivning (t.ex. familjen) och kraven som hjälpen/vården innebär.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

var god vänd

	stämmer helt	stämmer huvud- sakligen	stämmer mindre bra	stämmer inte alls
22. Jag tycker att jag och den sjuke har bra kontakt med varandra.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
23. Det har uppstått problem med andra i familjen på grund av hjälpen/vården.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
24. Jag känner att jag borde koppla av ibland.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
25. Jag är bekymrad över min framtid på grund av hjälpen/vården jag ger.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
26. Mina relationer till familj, släkt, vänner och bekanta blir lidande av att jag ger hjälp/vård.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
27. Jag blir nedstämd när jag tänker på det som drabbat den sjuke.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
28. Vid sidan av hjälpen/vården kan jag utföra andra uppgifter i vardagen så som jag vill.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Tack för din medverkan!

3. Utvärdering

Svaren på de 28 påståendena i BSFC poängsätts enligt följande schema:

a) Påstående nummer
1, 6, 8, 9, 11, 14, 15, 17, 19, 22 och 28
poängsätts på följande vis:

Svar:	Poäng:
stämmer helt	0
stämmer huvudsakligen	1
stämmer mindre bra	2
stämmer inte alls	3

b) För övriga påståenden, nummer
2, 3, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 16, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 26 och 27
sker poängsättningen omvänt:

Svar:	Poäng:
stämmer helt	3
stämmer huvudsakligen	2
stämmer mindre bra	1
stämmer inte alls	0

4. Tolkning av poängsumman

BSFC -poängsumman tolkas med hänsyn till sjukdomen som ligger bakom vårdbehovet. Rör det sig om demenssjukdom ska tolkningen ske enligt tabell 1. Vid alla andra sjukdomar, alltså då ingen demenssjukdom föreligger, gäller tabell 2.

HPS-poängsumman allokeras till kategorierna

a) **ingen till låg** belastning

b) **måttlig** belastning

c) **stor till mycket stor** belastning

utifrån risken för psykosomatiska besvär, vilken

vid a) **inte** är förhöjd

vid b) är förhöjd

vid c) är **mycket** förhöjd.

Tabell 1: Tolkning av BSFC -poängsumma vid **demens**

BSFC-poängsumma	Grad av belastning	Risk för psykosomatiska besvär	Frekvens under referensstickprovet (N = 1 236)
0–35	ingen till låg	inte förhöjd ^{a)}	33,8 %
36–45	måttlig	förhöjd ^{b)}	25,3 %
46–84	stor till mycket stor	mycket förhöjd ^{c)}	40,9 %

a) Vid BSFC-poängsummor på 0 t.o.m. 35 motsvarar alltså graden av de fysiska besvären (Gießener besvärformulär GBB-24) ett förväntat värde hos normalpopulationen, dvs. 50 % av de tillfrågade uppvisar en procentsats (PR) av fysiska besvär ≤ 50 och 50 % en PR > 50 .

b) Vid BSFC-poängsummor på 36 t.o.m. 45 uppvisar 74 % av de tillfrågade en grad av fysiska besvär som ligger över genomsnittet (PR > 50).

c) Vid BSFC-poängsummor på 46 t.o.m. 84 uppvisar 90 % av de tillfrågade en grad av fysiska besvär som ligger över genomsnittet (PR > 50).

Tabell 2: Tolkning av BSFC-poängsumma **vid alla övriga sjukdomar**

BSFC-poängsumma	Grad av belastning	Risk för psykosomatiska besvär	Frekvens under referensstickprovet (N = 591)
0–41	ingen till låg	inte förhöjd ^{a)}	61,4 %
42–55	medelmåttlig	förhöjd ^{b)}	24,4 %
56–84	stor till mycket stor	mycket förhöjd ^{c)}	14,2 %

^{a)} Vid BSFC-poängsummor på 0 t.o.m. 41 motsvarar alltså graden av de fysiska besvären (Gießener besvärsmulär GBB-24) ett förväntat värde hos normalpopulationen, dvs. 50 % av de tillfrågade uppvisar en procentsats (PR) av fysiska besvär ≤ 50 och 50 % en PR > 50 .

^{b)} Vid BSFC-poängsummor på 42 t.o.m. 55 uppvisar 74 % av de tillfrågade en grad av fysiska besvär som ligger över genomsnittet (PR > 50).

^{c)} Vid BSFC-poängsummor på 56 t.o.m. 84 uppvisar 90 % av de tillfrågade en grad av fysiska besvär som ligger över genomsnittet (PR > 50).